

Brusel 23. března 2022
(OR. en)

7426/22
ADD 1

AGRI 111
ENV 255
AGRIFIN 33
AGRIORG 35
SOC 180
COH 23
ALIM 2
COHAFA 36
DEVGEN 54

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	23. března 2022
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2
Předmět:	PŘÍLOHY SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů

Delegace nalezou v příloze dokument COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2.

Příloha: COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 23.3.2022
COM(2022) 133 final

ANNEXES 1 to 2

PŘÍLOHY

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů

PŘÍLOHA 1

GLOBÁLNÍ POTRAVINOVÉ ZABEZPEČENÍ A ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINOVÝ ŘETĚZEC EU

Situace v EU

Pokud jde o klíčové potravinářské výrobky, je EU z velké části soběstačná. EU je hlavním vývozcem pšenice a ječmene a z velké části pokrývá svou spotřebu u dalších základních plodin, jako je kukuřice nebo cukr. EU je rovněž z velké části soběstačná, pokud jde o živočišné produkty, a to jak mléčné výrobky, tak masné výrobky (kromě skopového a kozího masa a mořských plodů), ovoce a zeleniny (broskve, nektarinky, jablka, rajčata, pomeranče).

U některých konkrétních produktů je však EU významným čistým dovozcem. V některých případech je obtížné dovážené produkty nahradit, ať již z hlediska objemu, zdrojů dovozu, kvality nebo nákladů. To je případ tropických produktů (tropické ovoce, káva, kakao), rybích produktů, krmiv a různých přísad, jako jsou vitaminy a aminokyseliny, které jsou klíčové pro výrobu krmiv nebo potravin. Konkrétně 22 % krmných bílkovin pochází v období 2021/22 ze zemí mimo EU, přičemž tento podíl dosahuje 75 % u mouček z olejnatých semen¹ (hlavně sóji).

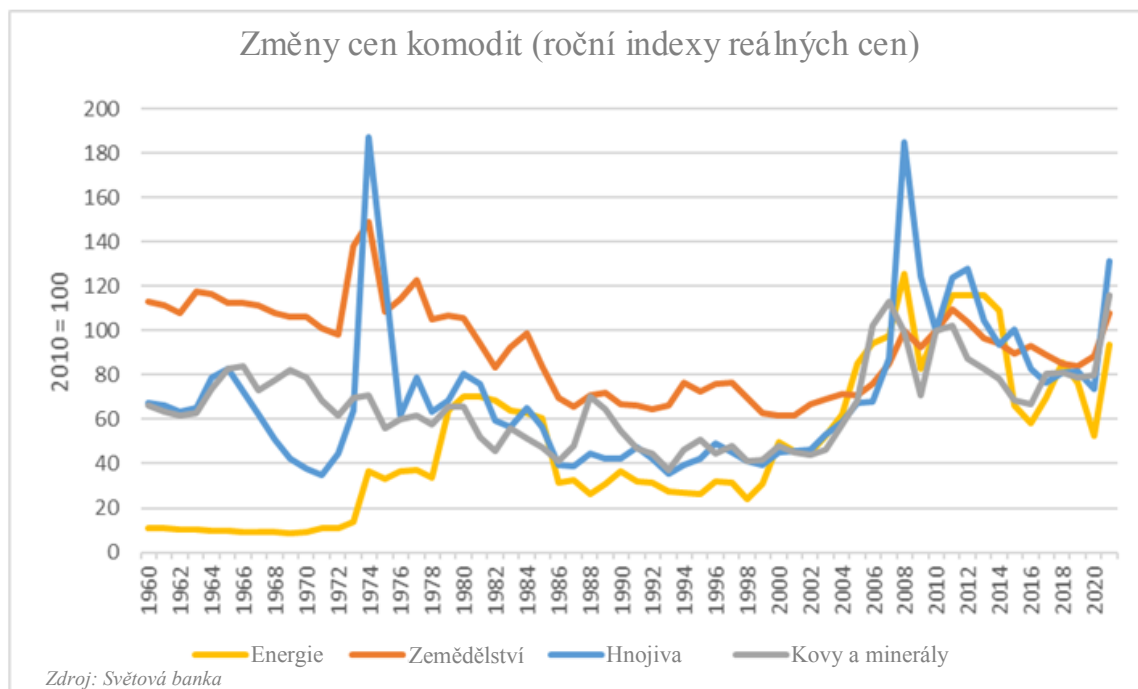
Dopad prudkého nárůstu globálních cen komodit

Současný **všeobecný prudký nárůst cen komodit** vykazuje určité podobnosti s překotným růstem potravinářských komodit v roce 2008 v tom, že dosahuje ve své obecné povaze vysoké úrovně, společného pohybu a vysoké volatility cen u všech komodit. Dnes stejně jako předtím se zvýšení cen vstupů u zemědělských produktů multiplikuje v nárůstu cen potravin a znovu obnažuje problém, jemuž čelí producenti potýkající se překážkami a zpožděními při přenosu cen v potravinovém řetězci, a současně stále vede k významnému nárůstu cen potravin.

Graf č. 1. Změny cen komodit

---

¹ Rozvaha odvětví bílkovinných krmiv v EU, GŘ AGRI.

Mezi těmito dvěma epizodami však existují určité značné rozdíly. **Relativní úroveň zásob hlavních zemědělských komodit jsou dnes vyšší.** Přestože zásoby hlavních základních komodit v posledních čtyřech letech mírně poklesly, poměr zásob ke spotřebě není zdaleka blízko úrovni, která předcházela prudkému nárůstu cen v letech 2008–2010, a to ani při zohlednění skutečnosti, že Ukrajina a Rusko nebudou v tomto hospodářském roce plně zásobovat trhy.

Došlo k výraznému zlepšení regulace a transparentnosti komoditních trhů od publikování sdělení z roku 2008 o cenách potravin v Evropě², které bylo vypracováno po prudkém nárůstu cen potravin v letech 2007/2008. V té době Komise doporučila **podporovat konkurenceschopnost potravinového řetězce**, důsledně prosazovat pravidla hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele, přezkoumat a v případě potřeby **zlepšit regulaci fungování potravinového řetězce**, zlepšit informovanost spotřebitelů a odrazovat od spekulací na trzích se zemědělskými komoditami a deriváty. Všechna tato doporučení se promítla do legislativních a politických opatření (viz příloha 2), která poskytují solidní výchozí bod pro stávající bouřlivou situaci.

Dopad vysokých cen energií na zemědělství a rybolov v EU

Kromě přímého vystavení prudkému nárůstu **cen energií** je potravinářské odvětví vystaveno inflačním účinkům řady produktů a služeb. Je hlavním spotřebitelem hnojiv a fytosanitárních produktů, ale také strojních zařízení, potravinových obalových materiálů a je ovlivněno prudkým nárůstem nákladů na dopravu.

Dopad **rostoucích nákladů na hnojiva** je obzvláště palčivý. Hnojiva představují 18 % vstupních nákladů zemědělských podniků s plodinami na orné půdě (průměr za období 2017–2019). Zemní plyn je hlavním určujícím faktorem pro cenu hnojiv na bázi dusíku. Představuje 60–80 % variabilních vstupních nákladů na jejich výrobu. Vysoké velkoobchodní ceny zemního plynu se promítají do vysokých cen hnojiv (u hnojiv na

² KOM(2008) 821 v konečném znění.

bázi dusíku jako močoviny dosáhly ceny nejvyšších úrovní podobných úrovním pozorovaným během finanční krize v letech 2007–2008). Někteří výrobci hnojiv v EU svou výrobu dočasně zastavili, neboť náklady na energii byly příliš vysoké. Ceny minerálních hnojiv (fosfát a ještě více potaš) méně korelují s cenami energií, i když jsou také pod tlakem z důvodu podílu Ruska a Běloruska na světové produkci.

Přestože EU dováží z Ruska hnojiva v hodnotě 3 miliard EUR, závislost na dovozu hnojiv na bázi dusíku zůstává omezená, přičemž více než 90 % spotřeby EU zajišťuje domácí výrobní odvětví EU. Toto odvětví je však silně závislé na plynu ruského původu.

Odvětví rybolovu je rovněž silně zasaženo zvýšením cen lodního paliva. Cena lodního paliva se v současné době pohybuje na rekordní úrovni za poslední dvě desetiletí a ve srovnání s průměrnou cenou v roce 2021 vzrostla o 100 %. Na této úrovni cen pohonných hmot je většina skupin flotily EU pod hranicí rentability a nepokrývá své provozní náklady. Zvýšení nákladů na elektřinu je velkým problémem v **odvětví akvakultury** (čerpání a oběh vody) a ve zpracovatelském odvětví (výrobní linky a skladovací/mrazírenská zařízení).

Příjmová situace zemědělských podniků

Dobrá úroveň produkce a dobré ceny v zemědělství EU vedly ke zlepšení příjmů zemědělských podniků EU na pracovníka v roce 2021 ve srovnání s průměrem za období 2017–2019. **Velmi silný nárůst vstupních nákladů** vytváří tlak na marže, zejména u hospodářských zvířat, především vepřového masa, a producentů akvakultury, kteří již čelí mnohem vyšším nákladům na krmivo. **Očekává se proto, že průměrný příjem zemědělského podniku na pracovníka v letech 2022 a 2023 klesne**, čímž se odstraní zisky dosažené v letech 2020 a 2021, přičemž k výraznějšímu poklesu dojde u chovatelů hospodářských zvířat.

Zvýšení nákladů na logistiku a další vstupy

Výrobci potravin, obchodníci s potravinami a maloobchodníci čelí zvýšeným nákladům na dopravu a logistiku (volně loženého, kontejnerově nebo letecky dopravovaného zboží). Dopady pandemie COVID-19 a silné hospodářské oživení, které následovalo, přetížily kapacity námořní nákladní dopravy. S dalším narušením v Černém moři bude námořní nákladní doprava vystavena dalšímu tlaku. U jiných vstupů se rovněž zvyšují náklady: je tomu tak například u nákladů na balení (dřevěné kontejnery +37 %, papír a buničina +26 %, plasty +13 %)³. Rovněž je vykazováno, že určitou úlohu hraje i nedostatek pracovních sil a potíže s náborem pracovníků v potravinářském průmyslu EU (míra volných pracovních míst ve výrobě se zvýšila o 62 %).

Rostoucí ceny potravin v EU

V neposlední řadě od léta 2021 **vzrostly spotřebitelské ceny potravin** a v únoru 2022 dosáhly meziročního nárůstu 5,6 %, což je nejvyšší míra od začátku pandemie COVID-19. Potraviny jsou důležitou složkou celkové míry inflace (HISC⁴) s průměrným podílem

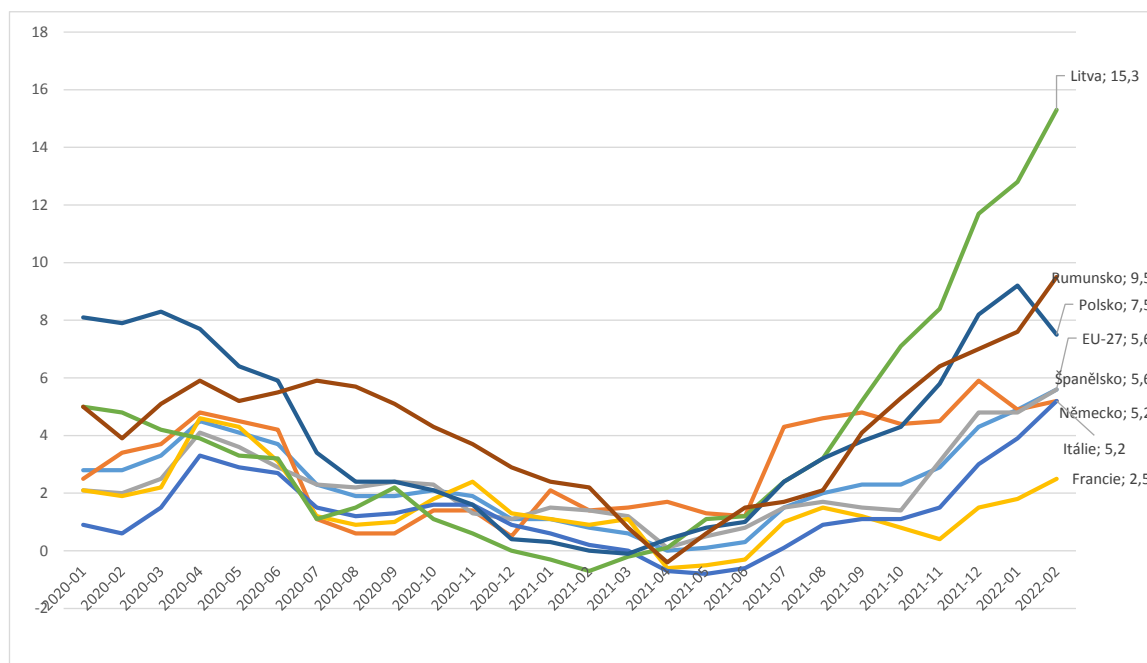
³ <https://www.fooddrinkeurope.eu/wp-content/uploads/2022/03/Economic-Bulletin-on-Input-Costs-NovDec-2021-FINAL-public-version.pdf>

⁴ Harmonizovaný index spotřebitelských cen.

16 % v EU-27, k němuž lze doplnit dalších 6 % na stravování. Pro srovnání, náklady na energie na bydlení a dopravu představují 10% podíl v průměrném koši domácností.

Členské státy jsou zasaženy různě v závislosti na jejich vnitrostátních hospodářských kontextech, na struktuře jejich potravinových dodavatelských řetězců a na struktuře vnitrostátní spotřebitelské poptávky.

Graf č. 2: Inflace u cen potravin podle členských států

Zdroj: [Eurostat](#) (vybrané členské státy).

Ukrajina, Rusko a globální potravinové zabezpečení

K již tak napjatým (energetickým) komoditním trhům a inflačním tlakům přišla ruská invaze na Ukrajinu⁵. Navíc má dopad na globální potravinové zabezpečení: **Ukrajina a Rusko** jsou hlavními hráči na světovém trhu s obilovinami a olejnatými semeny. Na Ukrajinu připadá 10 % světového trhu s pšenicí, 13 % trhu s ječmenem, 15 % trhu s kukuřicí a je nejdůležitějším hráčem na trhu se slunečnicovým olejem (více než 50 % světového obchodu). Pokud jde o Rusko, činí tyto údaje 24 % (pšenice), 14 % (ječmen) a 23 % (slunečnicový olej). Rusko je rovněž významným vývozcem bílých ryb, zejména tresky pestré pro zpracovatelský průmysl (16 % dodávek).

Severní Afrika a Blízký východ více než 50 % svých potřeb uspokojují dovozem obilovin z Ukrajiny a Ruska. Země východní Afriky dovážejí 72 % obilovin z Ruska a 18 % z Ukrajiny. Ukrajina je rovněž důležitým dodavatelem (krmné) kukuřice do Evropské unie a Číny.

⁵ Rozsáhlou analýzu lze nalézt v informativní poznámce Organizace OSN pro výživu a zemědělství nazvané „Význam Ukrajiny a Ruské federace pro celosvětové zemědělské trhy a rizika spojená se současným konfliktem“ (*The importance of Ukraine and the Russian Federation for global agricultural markets and the risks associated with the current conflict*), 11. března 2022, <https://www.fao.org/3/cb9013en/cb9013en.pdf>, nebo v publikaci „*The Ukraine Conflict and Global Food Price Scares*“, R. Vos, J. Glauber, M. Hernandez, and D. Laborde, 1. března 2022, <https://www.foodsecurityportal.org/node/1921>.

Ukrajina je čtvrtým největším dodavatelem zemědělsko-potravinářských produktů do EU a klíčovým zdrojem obilovin (52 % dovozu kukuřice do EU, 19 % pšenice obecné), rostlinných olejů (23 % dovozu do EU) a olejných semen (22 % dovozu do EU, zejména 72 % dovozu řepky olejky do EU). Rusko vyváží do EU méně.

Vzhledem k významu Ukrajiny v mezinárodním obchodu má narušení ukrajinské zemědělské produkce a logistiky ve spojení s nárůstem nákladů na přepravu a pojištění **značný dopad na světové trhy**, a tedy i na ceny obilovin. Od počátku konfliktu již byl zaznamenán prudký nárůst světových cen obilovin, který překonal ceny v letech 2007/2008. Tato situace ohrožuje nejen dodávky potravin ukrajinskému obyvatelstvu, ale také potravinové zabezpečení zemí mimo EU, které závisí na dovozu komodit z Ukrajiny.

Potenciál ukrajinské zemědělské produkce je silně ovlivněn ruskou invazí do země. Kromě lidských obětí, ničení a nebezpečí války existuje nedostatek pracovní síly pro zemědělské podniky a obory, a to i v sousedních členských státech. Základní vstupy jsou nedostatkové a je obtížné nebo nemožné je získat. Na Ukrajině bude v roce 2022 rozhodující schopnost osévat jařiny a sklízet jařiny i ozimé plodiny, přičemž dopad války bude pravděpodobně trvat několik let, v neposlední řadě i v důsledku válečných škod na infrastruktuře a logistických zařízeních. V Rusku sice výroba není poškozována ani omezována válkou, avšak přetrvává nejistota, pokud jde o jeho schopnost vyvážet velká množství přes Černé moře.

Potravinové zabezpečení v globálním kontextu

Potravinové zabezpečení je i nadále zdrojem rostoucí obav na planetě. OSN zdůraznila, že změna klimatu a úbytek biologické rozmanitosti představují hlavní celosvětovou hrozbu pro potravinové zabezpečení⁶. Organizace OSN pro výživu a zemědělství uvádí, že 811 milionů lidí zůstává chronicky podvyživených a kombinace faktorů podkopává pokrok směrem k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 2 „Konec hladu“. Očekává se, že bez účinných zmírňujících a adaptačních opatření změna klimatu situaci ještě zhorší. Rostoucí ceny potravin mají okamžitý dopad na občany rozvojových i nejméně rozvinutých zemí závislých na nákupu potravin. **Index cen potravin FAO**, který sleduje změny mezinárodních cen komodit na měsíční bázi, **ukazuje na stále obtížnější situaci**: v únoru 2022 dosáhl průměrně 140,7 bodu, tj. **historicky nejvyššího bodu** o 3,1 bodu převyšujícího předchozí vrchol z února 2011.

Zatímco klíčoví odběratelé ukrajinské a ruské pšenice mají údajně zásoby na několik měsíců, **růst cen je již pociťován** v zemích, které se nacházejí v nejisté situaci, jako je Sýrie a Libanon, jakož i v Alžírsku.

V roce 2021 dosáhl globální nedostatek potravin bezprecedentní úrovně, kdy více než 161 milionů lidí potřebovalo naléhavou potravinovou pomoc a téměř 0,6 milionu lidí zažilo podmínky podobné hladomoru. Tato situace se může dále zhoršovat, pokud ceny potravin nadále porostou.

---

⁶ <https://www.ipcc.ch/srccl/chapter/chapter-5/>, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/ca3129en/>.

PŘÍLOHA 2

OPATŘENÍ V NÁVAZNOSTI NA SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ – CENY POTRAVIN V EVROPĚ Z ROKU 2008 (KOM(2008) 0821 V KONEČNÉM ZNĚNÍ).

Doporučení pro sdělení z roku 2008	Návazná opatření
Podpora konkurenceschopnosti potravinového řetězce	Postupné reformy SZP (2008, 2013, 2021) Fórum na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového řetězce (2010–2019). Dohody o volném obchodu (např. Japonsko, Vietnam, Singapur, Kanada, Mexiko, SADC EPA) vedoucí k otevření trhu a snížení necelních překážek pro vývoz zemědělsko-potravinářských produktů. Dozor nad trhem a zřízení pracovní skupiny pro prosazování jednotného trhu. Program InvestEU: podpora zemědělsko-potravinářských malých a středních podniků prostřednictvím sítě EEN a přístup k finančním nástrojům. Partnerství EU pro dovednosti v zemědělsko-potravinářském odvětví Kodex chování EU pro odpovědné potravinářské podniky a marketingové praktiky.
Zajištění energického a důsledného vymáhání pravidel na ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů na trzích s potravinami jak Evropskou komisí, tak vnitrostátními orgány pro ochranu hospodářské soutěže a ochranu spotřebitelů	Komise zasáhla a sankcionovala omezení paralelního obchodu v řadě případů na zemědělsko-potravinářských trzích. Komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž zastavily řadu vnitrostátních protekcionistických iniciativ týkajících se potravinářských výrobků. Komise povolila některé fúze zemědělských vstupů (např. přípravků na ochranu plodin) a některých potravinářských a nápojových výrobků (např. mléka a mléčných výrobků, piva) s výhradou nápravných opatření chránících cenovou soutěž a výběr a inovace. Komplexní studie Komise o koncentraci moderního maloobchodního odvětví a o tom, jak se v letech 2004–2012 vyvíjely možnosti volby a

	inovace poskytované spotřebitelům v obchodechⁱ.
Přezkum vnitrostátních, případně evropských právních předpisů, jež byly shledány jako potenciálně problematické pro fungování potravinového řetězce	Zpráva pracovní skupiny pro zemědělské trhy: Zlepšování výsledků na trhu: posilování postavení zemědělců v dodavatelském řetězci (2016)ⁱⁱ Vyjasnění ustanovení o hospodářské soutěži v nařízení o společné organizaci trhůⁱⁱⁱ (společná organizace trhů), 2018, 2021. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci Zjednodušení předpisů v oblasti bezpečnosti potravin, včetně kontroly účelnosti nařízení o obecném potravinovém právu.
Lepší informovanost spotřebitelů, veřejných orgánů a tržních subjektů prostřednictvím zavedení stálého evropského sledování cen potravin a dodavatelského řetězce	Zřízení 6 středisek pro sledování trhu se zemědělskými produkty^{iv} a datového portálu AGRIFOOD. Zveřejňování pravidelných zpráv o krátkodobém výhledu^v. Zřízení nástroje Eurostatu pro sledování cen potravin^{vi} Lepší ustanovení, pokud jde o transparentnost trhu se zemědělskými produkty (nařízení Komise (EU) 2019/1746; změny z roku 2021 společné organizace trhů se zemědělskými produkty¹). Zřízení mezinárodního informačního systému pro trh se zemědělskými produkty (AMIS – viz oddíl 3): Údaje Eurostatu o cenách potravin
Přezkum opatření k zabránění spekulacím, které poškozují obchodní subjekty na trzích se zemědělskými komoditami	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU posilující ochranu investorů a zlepšující fungování finančních trhů tak, aby byly účinnější, odolnější a transparentnější. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/338 mění směrnici 2014/65/EU s cílem napomoci oživení po krizi COVID-19. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 o zneužívání trhu.

	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů se vztahuje na širokou škálu OTC derivátů, včetně některých komoditních derivátů, které zvyšují transparentnost OTC komoditních derivátů.

-
- i https://ec.europa.eu/competition/sectors/agriculture/retail_study_report_en.pdf .
  - ii https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/amtf-report-improving-markets-outcomes_en.pdf
  - iii Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty.
  - iv https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/market-observatories_cs
  - v https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/short-term_cs
  - vi https://ec.europa.eu/growth/sectors/food-and-drink-industry/competitiveness-european-food-industry/european-food-prices-monitoring-tool_en